

Reprezentatywność europejskich organizacji partnerów społecznych: sektor drzewny

Streszczenie

Wprowadzenie

Celem badania jest dostarczenie informacji niezbędnych do wspierania sektorowego dialogu społecznego w sektorze drzewnym. Seria przeprowadzonych przez Eurofound badań na temat reprezentatywności ma na celu zidentyfikowanie krajowych i ponadnarodowych organizacji partnerów społecznych w obszarze stosunków pracy w wybranych sektorach. Aby osiągnąć te cele, w ramach badania zidentyfikowano odpowiednie krajowe organizacje partnerów społecznych w sektorze drzewnym w oparciu o podejście zarówno odgórne (sporządzając wykaz członków stowarzyszeń europejskich), jak i oddolne za pośrednictwem sieci korespondentów krajowych Eurofound. Krajowa organizacja sektorowa jest objęta niniejszym badaniem, jeżeli regularnie uczestniczy w sektorowych układach zbiorowych pracy albo jest członkiem europejskiego sektorowego stowarzyszenia przedsiębiorców lub pracowników figurującego na prowadzonym przez Komisję wykazie europejskich organizacji partnerów społecznych, z którymi prowadzone są konsultacje na podstawie art. 154 TFUE, oraz która uczestniczy w europejskim sektorowym dialogu społecznym.

Definicja sektora

Do celów niniejszego badania sektor drzewny definiuje się zgodnie ze statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (NACE), aby zapewnić porównywalność wyników pomiędzy krajami. Ściślej mówiąc, sektor drzewny jest zdefiniowany jako obejmujący NACE (Rev. 2) 16. Obejmuje on następujące rodzaje działalności:

- 16.1 Produkcja wyrobów tartacznych;
- 16.2 Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania.

Kontekst gospodarczy

Z europejskiego badania siły roboczej (EU-LFS) z 2014 r. wynika, że w sektorze drzewnym w państwach członkowskich UE zatrudnionych jest ogółem niemalże 1,5 mln pracowników, z czego 83% to mężczyźni.

Większość pracowników w tej branży to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w małych firmach zatrudniających mniej niż 10 pracowników. Sytuacja w sektorze pogarsza się, częściowo ze względu na ciągły spadek popytu na wyroby z drewna, a częściowo z powodu niskich poziomów inwestycji, wysokich kosztów i konkurencji ze strony importu. Kryzys gospodarczy również wywarł wpływ na sektor – od 2008 r. spada poziom zatrudnienia w sektorze.

Krajowy poziom reprezentacji interesów

Związki zawodowe

Pluralistyczny system związkowy przeważa w sektorze drzewnym w ponad połowie państw członkowskich UE. Ogółem w 27 państwach członkowskich UE zidentyfikowano 62 sektorowe związki zawodowe (na Malcie nie ma żadnego sektorowego związku zawodowego). Tylko jeden sektorowy związek zawodowy odnotowano w 11 państwach, dwa związki w pięciu państwach i trzy związki w pięciu państwach, natomiast w sześciu państwach odnotowano cztery związki zawodowe lub więcej, co wskazuje na rozdrobnienie w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o poziom uzwiązkowienia, sektorowe wskaźniki uzwiązkowienia są dostępne jedynie w 27 z 62 przypadków. Chociaż sytuacja jest znacznie zróżnicowana w poszczególnych państwach i związkach, statystyki pokazują, że ponad połowa związków, które udostępniają informacje, odnotowuje niskie lub bardzo niskie uzwiązkowienie sektorowe (poniżej 10%).

Organizacje pracodawców

Jeżeli chodzi o pracodawców, 50 sektorowych organizacji pracodawców zidentyfikowano w 25 państwach członkowskich UE (Bułgaria, Malta i Polska nie odnotowały żadnej sektorowej organizacji pracodawców). Dziesięć państw odnotowało zaledwie jedną organizację pracodawców, dziewięć państw odnotowało dwie organizacje, cztery państwa – trzy i dwa państwa – cztery organizacje lub więcej.

Jeżeli chodzi o wskaźniki przynależności do organizacji pracodawców, wskaźniki sektorowe są niskie i tylko w przypadku jednej organizacji przekraczają one 50% w odniesieniu do firm. W przypadkach, w których dostępne są informacje dotyczące obydwu rodzajów wskaźników przynależności (28 przypadków), sektorowe wskaźniki dotyczące firm są zwykle niższe niż w przypadku pracowników. Sytuacja taka ma miejsce w 21 z 28 przypadków i może wskazywać na nieznacznie większą skłonność dużych przedsiębiorstw do zrzeszania się w porównaniu z mniejszymi firmami.

Układy zbiorowe pracy

Dziesięć z 20 państw dysponujących danymi odnotowuje wysokie wskaźniki objęcia układami zbiorowymi pracy, przekraczające 80%; trzy państwa odnotowują wskaźniki objęcia układami zbiorowymi pracy na poziomie 50–70%; pięć państw odnotowuje bardzo niskie wskaźniki objęcia układami zbiorowymi pracy – poniżej 15%. Wreszcie w Estonii i na Malcie w ogóle nie funkcjonują układy zbiorowe pracy. Najważniejszym czynnikiem wyjaśniającym wysokie wskaźniki objęcia układami zbiorowymi pracy jest przewaga ponadzakładowych układów zbiorowych pracy. Podobnie przewaga zakładowych układów zbiorowych pracy wyjaśnia najniższe wskaźniki objęcia.

Europejski poziom reprezentacji interesów

Do Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Przemysłu Drzewnego (EFBWW) należy 34 bezpośrednich członków stowarzyszonych z państw objętych badaniem, z których 31 uczestniczy w sektorowych układach zbiorowych pracy.

Do Konfederacji Przemysłu Drzewnego (CEI-Bois) należy 19 bezpośrednich członków stowarzyszonych z 16 państw, a 16 uczestniczy w sektorowych układach zbiorowych pracy.

Kryteria reprezentatywności

Zgodnie z decyzją Komisji załączoną do komunikatu (COM(98)322 final) organizacje kwalifikujące się do konsultacji powinny:

„a) (...) odnosić się do poszczególnych sektorów lub kategorii i być zorganizowane na szczeblu europejskim; b) (...) składać się z organizacji, które same są integralną i uznaną częścią struktur partnerów społecznych państw członkowskich, posiadają zdolność do negocjowania układów i reprezentują kilka państw członkowskich; c) (...) mieć właściwe struktury, aby zapewnić ich skuteczne uczestnictwo w pracach Komitetów”.

Trzecie kryterium reprezentatywności na szczeblu europejskim odnosi się do zdolności organizacji do negocjowania w imieniu ich członków oraz nawiązywania „stosunków umownych, w tym umów zbiorowych” (art. 155 TFUE), tj. zdolności zaciągania zobowiązań w imieniu własnym i w imieniu ich krajowych podmiotów stowarzyszonych.

EFBWW i CEI-Bois uregulowały tę kwestię w protokole ustaleń w sprawie udziału w dialogu społecznym pt. Memorandum of understanding on engagement in a social dialogue (17 czerwca 1994 r.). Zgodnie z art. 2 protokołu „obydwie strony opierają się na założeniu, że ostateczne lub wiążące deklaracje zostaną zatwierdzone przez ich poszczególne organizacje członkowskie, zanim zostaną wykorzystane publicznie”.

W związku z powyższym EFBWW i CEI-Bois mają upoważnienie ad hoc do negocjowania w imieniu swoich członków, ale muszą skonsultować się ze swoimi organizacjami członkowskimi przed zawarciem wiążącej deklaracji.

Inne organizacje na poziomie UE

Zawarty w badaniu przegląd przynależności do związków zawodowych pokazuje, że istnieje tylko jedna europejska organizacja wymieniona w niniejszym badaniu, która obejmuje co najmniej trzy państwa, mianowicie IndustriAll European Trade Union (IndustriAll), która obejmuje sześć państw. Obecność tej organizacji odzwierciedla nakładanie się zakresu wielu związków zawodowych, ponieważ jej celem nie jest przyciąganie związków należących do sektora drzewnego.

Podobny przegląd przynależności do krajowych stowarzyszeń pracodawców/przedsiębiorstw pokazuje, że niektóre z nich należą do innych stowarzyszeń europejskich niż CEI-Bois: Europejska Federacja Producentów Paneli (EPF), Europejska Federacja Producentów Mebli (UEA) oraz Europejska Konfederacja Przemysłu Meblarskiego (EFIC). Zgodnie z podejściem oddolnym wspomniane organizacje europejskie są obecne odpowiednio w trzech państwach (EPF), czterech państwach (UEA) i sześciu państwach (EFIC). EPF jest federacją branżową CEI-Bois, a UEA i EFIC prowadzą działalność w zakresie produkcji mebli, która wykracza poza zakres sektora drzewnego.

Wnioski

Analiza odgórna i oddolna sektora drzewnego w państwach UE-28 wskazuje na to, że za najważniejszych w całej UE przedstawicieli pracowników i pracodawców w tym sektorze należy uznać EFBWW (po stronie pracowników) i CEI-Bois (po stronie pracodawców).

Dalsze informacje

Sprawozdanie *Representativeness of the European social partner organisations: Audiovisual sector* („Reprezentatywność europejskich organizacji partnerów społecznych: sektor drzewny”) jest dostępne pod adresem <http://eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/representativeness-of-the-european-social-partner-organisations-woodworking-sector>.

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy skontaktować się z Camillą Galli da Bino, urzędnikiem ds. informacji, pod adresem gdb@eurofound.europa.eu.